

Porro mysticum sensum hujus pedum accipio figurata non infrequens Scripturis. Ab omni via mala prohibebat David pedes suos, propterea eruit illos Deus à lapso: ne præcipiti, atque incauto peccatorum labentur vestigio, ut observat Ambrosius in Psalmum CXVIII. e. Videtur superbus, qui sibi videtur stare, ne cadat: non altum sapiat, sed timeat: qui iuxta Dei imperium ad Mosem, *tu hic stam cum Deo stat*, lapsum non timet: neque enim ambulat in magnis: sicut oculi tui semper ad illum, & ipse evellat de laqueo pedes tuos: si ambulaveris in die lucis divine, non offenderis: superbus offendit, quoniam ambulat in nocte, & lux non est in eo, quia non videt Deum, & se: non mirum si errat vestigium, ubi oculus non habetur: ideo pes errat superbi, ait hoc loco idem Ambrosius, quia caput non tenet: oculi enim sapientis in capite ejus, & cadunt pedem suum ingrediens domum Dei, appropinquatque, ut audiat m, idque ad pedes ipsius, ut accipiat de doctrina ipsius. *Pes, superbia tribuitur*, proprio quodam modo, quia præduxit est vitii ceteris, quos veluti imperat, & ad sua trahit vestigia. *Semiviam secularium calcant viri iniqui*, hoc est, peccatorum superborum: quia sicut temita redemptoris nostri humilitas, ut ait Gregorius p. i. semita secularium superbia est, quam viri iniqui calcant, qui per hujus vitia desideria in relatione perambulant. Quid odit correctionem, quod videlicet superbia facit, vestigium est peccatoris q, nimirum superbiissimi Diaboli. Preterea dicitur *superbia pes nominatur*, quia superbus cunctos pedibus suis subjicit, & conculcat. Idcirco primogenituræ usurpator Jacob supplantat fratrem, plantam tenens manu r: serpens, ut dixi, calcaneo nostro insidiat, maximè, tentans de superbia, ut proinde peteret alibi psaltes, *Miserere mei Domine, quoniam conculcavit me homo*: is nempe quem Christus inimicum hominem vocat, ut etiam dixi Psalmo IX. u, exponitque Hieronymus in Ezechielem x. Chiltus his qui altercati erant quis eorum videtur major, lavit pedes y, et conculcant nos, dedit nobis conculcandi potentiam sub nomine serpentum, & scorpionum z: nec non apud, basilicis, leonis, draconis a, & conterendi caput b: & orat, optatque Paulus e. ut Satanam Deus p. c. conterat velociter sub pedibus nostris. *Unus pedis dicitur*, quia propriis nititur imbecillis viribus, ac meritis, & erigit se pluiquam sit fortitudo ejus d: nec alius, ut ait Cassiodorus, consistere valet: expulsi namque sunt, ut mox dicitur, nec poterunt stare: hoc pede quem quis meritis suis confidit, nullus fragilior, aut infirmior inveniri potest, inquit Gulielmus Parisiensis e: adde, nullus abjectior: quemadmodum infirma corporis pars pes, superbiissimi serpens typhus Diaboli, totus, ut ita dicam, pes est, gradientis toto pectore, quum pedibus caret. Intra pectus, cor, ac vitales facultates existunt: illis Rex filiorum superbia filios suos, ut incumbant toti, inducit, utque sibi metipsis innotantur à terra, hoc est, supra se, & altè in Deum se, referendo non extantes.

Ad hæc *pedem superbia* possumus intelligere ingrediendum pompaticè f, lento gradu instar imoginidæ deorum, quæ portantur in ferulis spectandæ omnibus, & adorandæ g. Cavendum scribit Cicero h, ne tarsi tibusuramur in ingressu mollioribus, ut pompatorum ferulis similes esse videamur: quod iisdem ferè verbis Rustico præcipit Hieronymus, dicens, pauperes quidam, & tenui substantia, quique videntur sibi scitoli, pompatorum ferulis similes procedere in publicum. P. videntur potest David, ne sibi pes veniet superbia, non autem absolute ne se à superbia liberet, quia nec primum quidem ferè illius ingressum voluit, vel motum s. veritus ne admota jam manu depellat, & sternat: atque mentor, quam altè Angelos, & primos parentes alios præcipit venit. Anachoretæ, de quo Sulpitius in Sulpitium, ac Damonum fugator celeberrimus maluit mensibus quoque, quod impetravit à Deo, similis effici quæ curaverat, quam vanitatis auram in se experiri.

*Et manus peccatoris non movet me*.) Hieronymus in plurali, *impiorum*, Ambrosius quoque, & Platerium Romanum, *peccatorum*. Augustinus in libro de spiritu, & littera k, *manus peccatorum non movent me*. Item numerus multitudinis est in textu Hebræo *וַיִּמְנוּ*

quem Job intenderet cogitationem; quæ expositio Clementi placet in catena, & Nysseno oratione de 40, martyribus. Deponebant, ait Nyssenus, runicurum amictum, dicitur illud Jobi adjectivum: Nudi introivimus in mundum, nudi ad eum qui nos huc introduxit abibimus. Videtur dicitur, loqui David quædam digito designare locum, nobis considerandum relinquens. Philippus quidam Presbyter aliam Jobi a explanans sententiam hæc sunt ergo tabernacula iniqui, & iste locus ejus, qui ignorat Deum, docet, quum prius enumerasset maleficiones, locum assignare ubi superbus, & impius habitaturus esset, sed quia est adeo horribilis: incredibilium locum cruciatum, verbis exprimere noluisse, verum veluti digito duntaxat indicare.

quem Job intenderet cogitationem; quæ expositio Clementi placet in catena, & Nysseno oratione de 40, martyribus. Deponebant, ait Nyssenus, runicurum amictum, dicitur illud Jobi adjectivum: Nudi introivimus in mundum, nudi ad eum qui nos huc introduxit abibimus. Videtur dicitur, loqui David quædam digito designare locum, nobis considerandum relinquens. Philippus quidam Presbyter aliam Jobi a explanans sententiam hæc sunt ergo tabernacula iniqui, & iste locus ejus, qui ignorat Deum, docet, quum prius enumerasset maleficiones, locum assignare ubi superbus, & impius habitaturus esset, sed quia est adeo horribilis: incredibilium locum cruciatum, verbis exprimere noluisse, verum veluti digito duntaxat indicare.

Expulsi sunt, nec poterunt stare.) Hieronymus, *surgeret*. Apollinarius utitur verbo futuri temporis, *ad dicitur*, *non resurgens*, (neque resurgens.) Symmachus utitur duplici verbo in tempore præteriti *ad dicitur*, *non resurgens*. Hebraicum verbum *וַיִּפְּחוּ*, ut vidimus Psalmo I. b. non resurgens impius in iudicio, significat stare, consistere, subsistere, surgere, animo erecto, & confidente esse: Primo ille, ait hic Augustinus, qui in veritate non stetit c, deinde per eum illi, quos dimisit Deus de paradiso d, expulsi sunt, & non poterunt stare: humilis vero Joannes, qui se dixit indignum solvere corrigiam calcamentum Christi e, non est expulsi; sed stetit, & audivit eum, & gaudio gaudebat propter vocem ipsius f, non propter suam, ne veniret ei pes superbia, & expelleretur, ne posset stare. Nescit stare superbia, inquit Ambrosius, & si ceciderit, non novit resurgere: in nomine Domini surgimus, & erigimur, cadentibus iis, qui nituntur *curribus*, & equis g, & quamvis latentur inimici super nos, quasi ceciderimus, confurgemus h: Hac impetrate, qua tribuit sibi quique quod Dei est, pellitur in tenebras suas i. Superbia omni peccato nocentior, omni genere est elationis insanior, à quibuslibet enim lapsibus delictorum facile surgitur, quando opem à reparatore suo poscit elatus: huic autem ruina nihil subvenit, quia aut difficile peccatum suum superbus agnoscit, aut etiam si intellexerit, non currit ad medicum, sed de se sibi remedium pollicetur: nec unquam ibi proficit cura, ubi morbus est ipsa medicina k. Deiciat Deus allevantes se, ita ut stant in desolationem, subit deficient, pereant, ad nihil redigantur l. Tolluntur in altum superbi, ut lapsu ruant graviore. Vis non timere impulsiorem? non inquit Bernardus m. tibi pes superbia, & manus impellentis non moveat te. Ibi diabolus, & angeli conerunt, qui licet non pulsi extirpescunt, expulsi sunt tamen, nec poterunt stare. Probat de diabolo ex verbis Christi dicentis eum in veritate non stitisse n, quia non innixus est verbo, sed in sua virtute confusus est: ideo fortassis (ludit pie ut solet, in verbis) sedere voluisse o, quia stare non valet: sed Deo aliter iudicante nec stitisse, nec sedisse, sed cecidisse tamquam de Cælo fulgur p. Denique nec surgere ad bonum, inquit, nec stare in bono posse non sine Verbo.

Cælius Heisterbachensis, q. ex ordine Cisterciensis, ante 400. annos, auctor satis gravis, narrat, quum ultrarii eujusdam, prius contriti, & conversi, & ad ordinem S. Benedicti, quos monachos nigros vocat, & ab Abbatibus benè compositis, admitti, sed ut primum, monasterium, sella gestatoria portatus intravit, mortui, corpus in oratoria possum est quator terros Spiritus à parte sinistra circumstantes coram monachis Psalmodiam more recitantibus, apparuit: quorum illi horribili aspectu terrii fugerit, dempto uno seniore: tuncque ab altera parte totidem Angelos sanctos exiit. Deinde quæ primus inter daemones videbatur, primum Psalmodiam versiculum protulisse, alios, tres etiam consequentes simul omnes dixerunt: si Deus justus, & verba ejus vera, & hominem illum ad se pertinere, quis omnium horum, quæ verbus istis continentur, reus esset. Postea respondisse Angelos, ut procederent ultra daemones: recitanda Psalmodia parte reliqua; cumque id faceret recalcantem, contenti jam recitata, ut quæ satis videretur ad ulnarum damnationem, ab iisdem Angelis quatuor pronuntiatis verbis totidem qui deinceps lucebant, & Dei misericordiam commendant: ubi verò pervenisset quartus ad ea verba: *Filius autem hominum in regimine alarum tuarum sperabunt*, una cunctos in

quem Luc. 15. 19

PSALMUS TRIGESIMUS. SEXTUS.

- 1 Psalmus ipsi David.
- 2 Noli amulari in malignantibus: neque zelaveris facientes iniquitatem.
- 3 Quoniam tamquam sonum velociter arescent: & quemadmodum olera herbarum cito decident.
- 4 Spera in Domino, & fac bonitatem: & inhabitata terram, & pasceris in divitiis ejus.
- 5 Del stare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui.
- 6 Revela Domino viam tuam, & spera in eo, & ipse faciet.
- 7 Et edacet quasi lumen justitiam tuam: & iudicium tuum tamquam meridiem: 7. subditus esto Domino, & ora eum.
- 8 Noli amulari in eo, qui prosperatur in via sua; in homine faciente iniustitias.
- 9 Desine ab ira, & desine in furorem: noli amulari, ut maligneris.
- 10 Quoniam qui malignantur, exterminabuntur: sustinentes autem Dominum, ipsi hereditabunt terram.
- 11 Et adhuc pusillum, & non erit peccator: & quæret locum ejus, & non invenies.
- 12 Manfueti autem hereditabunt terram, & delectabuntur in multitudine pacis.
- 13 Observabit peccator justum: & stridebit super eum dentibus suis.
- 14 Dominus autem iridebit eum: quoniam proficiet, quod veniet dies ejus.
- 15 Gladium evaginaverunt peccatores: intendunt arcum suum.
- 16 Ut deiciant pauperem, & inopem, ut trucident rectos corde.
- 17 Gladius eorum intret in corda ipsorum: & arcus eorum confringatur.
- 18 Melius est modicum iusto, super divitias peccatorum multas.
- 19 Quoniam brachia peccatorum conterentur: confirmat autem iustus Dominus.
- 20 Novit Dominus dies immaculatum: & hereditas eorum in aeternum erit.
- 21 Non confundentur in tempore malo, & in diebus famis saturabuntur: 20. quia peccatores peribunt.

1. Reg. 11. 24. 30. c. 24. 24. e. 26. 18. m. 2. 1. 2. 2. 3. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

in regimine alarum tuarum sperabunt, una cunctos in

Lorini in Psalm. Tom. I. K k 2 Inimi-

- Inimici vero Domini mox ut honorificati fuerint, & exaltati: deficientes, quemadmodum fumus deficient.
- 21 Mutuabitur peccator, & non solvet; iustus autem miseretur, & tribuet.
- 22 Quia benedictes ei hereditabunt terram; maledictes autem ei disperibunt.
- 23 Apud Dominum gressus hominis dirigentur; & viam ejus volet.
- 24 Cum ceciderit, non collidetur: quia Dominus supponit manum suam.
- 25 Junior sui, etenim senui; & non vidi justum derelictum, nec semen ejus quarens panem.
- 26 Tota die miseretur, & commodat, & semen illius in benedictione erit.
- 27 Declina a malo, & fac bonum: & inhabitabis in seculum seculi.
- 28 Quia Dominus amat judicium, & non derelinquet sanctos suos; in eternum conservabuntur.
- Injusti punientur; & semen impiorum peribit.
- 29 Justi autem hereditabunt terram; & inhabitabunt in seculum seculi super eam.
- 30 Os justi medietur sapientiam; & lingua ejus loquetur judicium.
- 31 Lex Dei ejus in corde ipsius; & non supplantabuntur gressus ejus.
- 32 Considerat peccator justum; & querit mortificationem eum.
- 33 Dominus autem non derelinquit eum in manibus ejus; nec damnabit eum, cum judicabitur illi.
- 34 Expecta Dominum, & custodi viam ejus; & exaltabit te ut hereditate capias terram, cum perierint peccatores, videbis.
- 35 Vidi impium superexaltatum, & elevatum sicut cedros Libani.
- 36 Et transivi, & ecce non erat; & quaesivi eum, & non est inventus locus ejus.
- 37 Custodi innocentiam, & vide aequitatem; quoniam sunt reliquiae homini pacifico.
- 38 Injusti autem disperibunt simul: reliquiae impiorum inieribunt.
- 39 Salus autem iustorum a Domino; & protector eorum in tempore tribulationis.
- 40 Et adjuvabit eos Dominus, & liberabit eos; & eruet eos a peccatoribus, & salvabit eos; quia speraverunt in eo.

TITULUS.

Psalm. 1. Psalmus ipsi David.

Noli emulari in malignantibus, neque zelaveris facientes iniquitatem.

Psalm. 2. Quoniam tamquam scœnum velociter arefuit, & quemadmodum olera herbarum cito decident.



Arer difficultate titulus, quum nihil retere dicitur, an, ipsius David, rō vel rō David, legamus, ut alijs monuitur. In editione LXX. est articulus dativi casus, apud Symmachum genitivi: Hic potest Plalm. ex alphabetariis (litterarum vocat istum Hieronymus) tertius est: binos fere habens versus litteris

Arer difficultate titulus, quum nihil retere dicitur, an, ipsius David, rō vel rō David, legamus, ut alijs monuitur. In editione LXX. est articulus dativi casus, apud Symmachum genitivi: Hic potest Plalm. ex alphabetariis (litterarum vocat istum Hieronymus) tertius est: binos fere habens versus litteris

Angulis contentos: quamvis Trevetus paulo aliter distinguat. In libris Graecis Sixtiani habetur dumtaxat David; & Hebraicus causam assignat, quare non Psalmus, Canticum, vel quid simile sit in inscriptione, quae hic manifestum consilium, & nihil habens obicitur: exprimitur. Desiderat autem decima sexta littera y hbraic, quasi pertinet ad Plalmus ad illos, quibus, ut ait Cathodorus, aliquid deest de perfecta conversatione sanctorum, de qua agit: quum enim singulae litterae Hebraicae proprias habeant significationes, credi posse, cui deest aliqua, ejus quoque significationem non habere. Id quod perfectionis deest Hugo Cardinalis ait esse: quia parvuli erudiuntur, ne invidiam vel indigentiam prosperitati malorum, quum parvulum occidit invidia, b, & ne illam appetant, sicut parvuli infantiam, reique infantiles, & ca, quae sibi sunt noxiae.

Atqui Didymus in fine Psalmi observat in eo numero positum esse, qui iis, quae in eo continentur maxime conveniat, nempe perfectis: quia numerus sextus sumpra trigefimum, triquetus est; & quadratus; primus quum constat lactere octonarius, & si ab unitate ad octonarium numerus, colligas triginta sex: & novem per quatuor ducta eundem efficiunt; & octonarius numerus sic dies resurrectionis secundus, quia pro latere quoque habet senarium, qui perfectus est, eo quod in se verius praedictam summam consistit, nempe 1. 2. 3. simul collecta. Plura de hoc numero Bonagus d. Martialis Bredembachius comminiscitur subesse mysterium justitiae divinae: nam y hbraic, significat fontem, & oculum: y sfae quae pro illa ponitur, justitiam, quasi voluerit Propheta innuere, omnium quae toto Plalmocantantur, fontem, & originem esse justitiam: Dei cuius quum pateant oculis omnia, non patietur deesse justis praemia, nec sine in justos effugere debita poenam: quae res etiam ipsa veru inchoato ad dicta littera denotatur. Genio haec quidem meo non admodum placet: placere tamen alijs quia scio, in eorum retulisse gratiam placet. Suo vero etiam loco videbimus appoluisse quosdam cuidam veru litteram (y) tamquam initialem.

ARGUMENTUM.

Quod attinet ad argumentum, conveniunt omnes maxime vero id Origenes monet in hom. 1. ex quinque, quae edidit, & quas imitatus est Ambrosius, si tamen ille Origenes, quum tamquam Latinus auctor Graecum citet tantum ut a Latino discreparem) conveniunt, inquam, omnes pateteticum totum Plalmum esse, atque Ethicum sive morale, & hortationem de providentia divina continere, ad eos, quos utit improborum prosperitas, & provocantur desiderio illos imitandi: nam justis tandem omnia bene cessura; impios utcumque ad tempus videatur florere, delendos, ac de medio tollendos. Esti verb nominatum de bonis praesentis vitae, deque possessione, ac felicitate terra mentionem facit, qua prisci illi homines de futuris, & aeternis bonis haud ita edociles erant: nihilominus multo magis de solidis, ac perfectis bonis intelligi vult, & eadem designari per alia. Quamquam, & Christiana pietas promissionem habet ejus, quae nunc est, & futurae vitae, & Christus quaerentibus primam regnum Dei & justitiam ejus, pollicitus est adjicienda cetera etiam externa bona f. Certè veri cultores Dei quorumcumque usu contenti sunt; & si quos patitur ille penuriam pati, ad singularem quamdam rationem illustrandam nonnisi ipsius, tanto majore eorum est illi, & spiritualium donorum copia cumulat, ita ut hac ratione melius impleatur divina promissio, quum pro terrenis divitiis donantur. Occasionem Plalmi forsan dedit prosperitas Saulis, Absalom, Achitophel, & similia, ut Bassilius, & Theodoretus observant, & meminit Lyranus. Jam senex videtur David hunc Plalmum scripsisse, ut Cajetanus notavit, quoniam testatur de se g: junior suis nunc senex sum.

Origenes magni facit Plalmum istum, appellans veluc

Igitur curam quandam, ac medicinam humanae animae, a sum rem cum dolore, vel ira quoque, ardens cupiditas boni, quod alius habet, praeteritum si censetur eo indignum, non digni. Ad hunc modum Plalmus LXXII. g, faretur David se zelavisse pacem peccatorum videntem: ita praeterea pro Mose quidam amulabantur, qui ferebant indignè alios prophetares: eodem pacto aliqui contra DOMINUM f: Origenes tamen amulari inter malignantes exponit ducentem praere, & quasi formulam praebere ceteris flagitii: altero membro significari eos, qui imitentur. Praeterea dicit amulari esse irritare, atque provocare; cavere autem hic, ne quis videns hominem nequam concitet zelum ipsius contra se, faciendo incaute aliquid, unde nequitia concitetur.

Atqui quod modò dixi, plures tradunt, & aptius cohaeret, Chaldaicus refert primum etiam membrum ad imitationem: Ne amuleri in malignis, ut fasilis similibus. Transcripsit Ambrosius Origenem, distinguit à zelo parazelum, ab emulatione sub emulationem; ut prior quae est in secunda versus parte, simpliciter; posterior, quae in hac, habet astutiam. Videtur idem bis repeti: ut solet saepe; unde idem Hieronymus citans hunc locum invertit verba, ne zelaveris in malignis, neque amuleris facientes iniquitatem; Memoriae causa comprehenduntur veru significationes verbi amulandi.

Atqui quod modò dixi, plures tradunt, & aptius cohaeret, Chaldaicus refert primum etiam membrum ad imitationem: Ne amuleri in malignis, ut fasilis similibus. Transcripsit Ambrosius Origenem, distinguit à zelo parazelum, ab emulatione sub emulationem; ut prior quae est in secunda versus parte, simpliciter; posterior, quae in hac, habet astutiam. Videtur idem bis repeti: ut solet saepe; unde idem Hieronymus citans hunc locum invertit verba, ne zelaveris in malignis, neque amuleris facientes iniquitatem; Memoriae causa comprehenduntur veru significationes verbi amulandi.

Quaei posset, semper ne vituperanda sit tristitia de talium secundo successu. Distinguit Philo sophus modos quatuor tristitia, misericordiam, & invidiam, de his quae bonis eveniunt: zelum, & aemulatio, de his quae malis: ut sit misericordia, de miseria bonorum: invidia, de prosperitate eorumdem: zelus, de bonis alterius, non quia ille habet, sed quia tu non habes: aemulatio (quam idem testatur Aristoteles g pro Dea habitam, alique) quando indignis bona veniunt. S. Thomas hoc loco docet, Philo sophos qui spectant prosperitatem civilem, non reprehendere tristitiam de prosperitate malorum: Theologos, qui respiciunt spiritualia, & aeterna bona, quibus conseri temporalia nullo modo debent, non tristari, sed considerare, quòd iusta Dei ordinatione disponuntur, vel ad improborum correctionem, vel ad eorum damnationem, quoque comparatione ad futura, quasi nihil: idcirco hujusmodi tristitiam prohiberi. Eadem repetit in summa b disputans de invidia. Cajetanus i, docet hoc esse verum, si tristitia conjuncta sit cum reprehensione providentiae divinae, aut justitiae: quòd autem quis tristet de deserti ab hominibus officia, magistratus, dignitates, beneficia, vel conferri opes, iis qui sunt indigni, vel sunt abuturi, laudabile esse: aut certè per se non mereri vituperationem, si tristet tamquam de re, quae per se spectata deformis ac minus decens videtur, & aliena à recta ratione justitiae distributivae, eo modo, quo ad conspectum monstrum tristitiamur, & horremus.

In malignantibus. Vocantur Hebraice מרשעים, rabin, perveris agentes: Graece ἀνομιώματα, & a Symmacho, ἀνομία. Incepta allusio Latini vocabuli, magno igne ardensium nempe avaritiae, & luxuriae. Nec video

sum rem cum dolore, vel ira quoque, ardens cupiditas boni, quod alius habet, praeteritum si censetur eo indignum, non digni. Ad hunc modum Plalmus LXXII. g, faretur David se zelavisse pacem peccatorum videntem: ita praeterea pro Mose quidam amulabantur, qui ferebant indignè alios prophetares: eodem pacto aliqui contra DOMINUM f: Origenes tamen amulari inter malignantes exponit ducentem praere, & quasi formulam praebere ceteris flagitii: altero membro significari eos, qui imitentur. Praeterea dicit amulari esse irritare, atque provocare; cavere autem hic, ne quis videns hominem nequam concitet zelum ipsius contra se, faciendo incaute aliquid, unde nequitia concitetur.

Atqui quod modò dixi, plures tradunt, & aptius cohaeret, Chaldaicus refert primum etiam membrum ad imitationem: Ne amuleri in malignis, ut fasilis similibus. Transcripsit Ambrosius Origenem, distinguit à zelo parazelum, ab emulatione sub emulationem; ut prior quae est in secunda versus parte, simpliciter; posterior, quae in hac, habet astutiam. Videtur idem bis repeti: ut solet saepe; unde idem Hieronymus citans hunc locum invertit verba, ne zelaveris in malignis, neque amuleris facientes iniquitatem; Memoriae causa comprehenduntur veru significationes verbi amulandi.

Atqui quod modò dixi, plures tradunt, & aptius cohaeret, Chaldaicus refert primum etiam membrum ad imitationem: Ne amuleri in malignis, ut fasilis similibus. Transcripsit Ambrosius Origenem, distinguit à zelo parazelum, ab emulatione sub emulationem; ut prior quae est in secunda versus parte, simpliciter; posterior, quae in hac, habet astutiam. Videtur idem bis repeti: ut solet saepe; unde idem Hieronymus citans hunc locum invertit verba, ne zelaveris in malignis, neque amuleris facientes iniquitatem; Memoriae causa comprehenduntur veru significationes verbi amulandi.

Quaei posset, semper ne vituperanda sit tristitia de talium secundo successu. Distinguit Philo sophus modos quatuor tristitia, misericordiam, & invidiam, de his quae bonis eveniunt: zelum, & aemulatio, de his quae malis: ut sit misericordia, de miseria bonorum: invidia, de prosperitate eorumdem: zelus, de bonis alterius, non quia ille habet, sed quia tu non habes: aemulatio (quam idem testatur Aristoteles g pro Dea habitam, alique) quando indignis bona veniunt. S. Thomas hoc loco docet, Philo sophos qui spectant prosperitatem civilem, non reprehendere tristitiam de prosperitate malorum: Theologos, qui respiciunt spiritualia, & aeterna bona, quibus conseri temporalia nullo modo debent, non tristari, sed considerare, quòd iusta Dei ordinatione disponuntur, vel ad improborum correctionem, vel ad eorum damnationem, quoque comparatione ad futura, quasi nihil: idcirco hujusmodi tristitiam prohiberi. Eadem repetit in summa b disputans de invidia. Cajetanus i, docet hoc esse verum, si tristitia conjuncta sit cum reprehensione providentiae divinae, aut justitiae: quòd autem quis tristet de deserti ab hominibus officia, magistratus, dignitates, beneficia, vel conferri opes, iis qui sunt indigni, vel sunt abuturi, laudabile esse: aut certè per se non mereri vituperationem, si tristet tamquam de re, quae per se spectata deformis ac minus decens videtur, & aliena à recta ratione justitiae distributivae, eo modo, quo ad conspectum monstrum tristitiamur, & horremus.

In malignantibus. Vocantur Hebraice מרשעים, rabin, perveris agentes: Graece ἀνομιώματα, & a Symmacho, ἀνομία. Incepta allusio Latini vocabuli, magno igne ardensium nempe avaritiae, & luxuriae. Nec video

q. v. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60.





sollicitum habeat eorum iniquitates, qui etiam vexaris ab illis, ac tamquam imbutus, eidem similis, opprimere: Permittite, tuque in fidem, ac potestatem Dei, vitam, & vitæ institutum, quicquid agis, vel acturus es, rejice in ipsum. Ipse, non tu per te, sine quo ipso, non ullus alius, omnia perficit, quæ conducit tibi, æque ad feliciter restas, & tribulationes ipsas, exitum perducet superabundanter, quam petere, aut intelligere possis. Lateat licet ad tempus justitiam, eximiamque abundantiam, ac illi tempore prospere obicere, extrahet eam in aperiendam lucem, conspiciendumque omnium Deum, & meridiano sole clariorem reddet æquam, & honestam vitæ tuæ rationem; quamquam injustas tibi si velites moverint, sive criminibus obsecerint, sive re, factis, & quavis alia ratione scelesti hostes tui te periculi sint. Denique celebrem, ac illustrem reddet, ut omnibus splendens tamquam lux meridiana. Hic verus literalis latitque communis, ut Basilii, Theodoret, Euthymii, Thomæ, Lyrani, recentiorum, præter quem traduntur etiam ab aliis aliis Didymus ait, signum esse quod quis sese oblectet in Domino, si ea agat, quæ Deus videt, hoc est, quæ digna sint facientibus, & approbantibus oculis ejus, (id etiam habet Remigius, & Beda;) quoniam, qui ignorat, ignorabitur: sic futurum, ut operata perficiat Deus, & profertur in lucem ipsius iustitiam, quemadmodum contigit Josepho, & Job. Idem ferè scribit Cyrillus. Athanasius exempli splendorem interpretatur, quem emittit justitiam suam, & ejusmodi fuisse latronis in Crucce. Adit præterea quod in quo fulgebunt iusti sicut sol d. De revelatione qua quis manifestet se per confessionem Deo, Helychius innuit, & Origenes, Ambrosius, Alcuinus, Haimo, Thomas, Bruno, Hugo, Cardinalis Ricardus Pampolitanus, Ludolphus: præterea Chryostomus in epistolam ad Hebræos e, quamvis confessionem sacramentalem nullus aperte exprimat, immò ultimus videtur docere, citans hunc locum, non esse necessariam. Sed Magister sententiarum illum explicat de publicis, quod tatis etiam ipse præ se fert, quando non est peccatum publicum, quod olim publice confitebatur poenitentiam, non ab absolute obtinendam, sed ad erubescendum; partemque satisfactioem, ac poenæ. Idem respondendum ad alia ejusdem loca, quæ contra confessionem sacramentalem afferunt.

Augustinus, nec non Beda, & Glossa interlinearis, de infelicis explicat naturæ nostræ conditione propter compungentiam carnis, & Spiritus: quæ iustitiam veluti obicitur, & occultat, nec sinit, ut iudicium, quo iudicamus nobis Christum sequendum, & expectanda bona æternæ, perinde, ut est verum, & æternum, ab omnibus approbetur, donec adveniat, qui revelet abscondita tenebrarum, & pro fidelibus obicitur per se ipsum lumen exhibeat.

Placet mihi complectens omnia Rickelius, ut cor fiducialiter ostendamus coram Deo, indigentiam exponamus, de imperfectioibus conseruamus, totam vitam coram Deo sicut coram fidelissimo amico recolamus, & pertractemus: futurum enim, ut ad gloriam sumus, & communem utilitatem, proferat Deus in publicum, ac velut lucernam statuat super candelabrum, & iustitiam nostram, quam pro humilitate nostra latere volumus, aut alia de causa latuit; & omnes qui viderint nos cognoscant, dicantque, quod semen iustum, cui benedixit Dominus h. Hoc autem etiam fatetur multo illustrius facturum Deum, quando laus erit uniuersis ab ipso in die iudicii.

Revela Dominum viam tuam: Hieronymus, voce super Dominum viam tuam, Ambrosius, & Augustinus, revela ad Dominum prope, & libal, Alii, de vobis, circumvolvete signa super Dominum: vel, committe Domino exponere coram Domino viam tuam, id est, statum rerum tuarum: quasi diceret, quocumque veluti perrexeris, teque circum operis, noli deviare a Deo, cumque semper eum, & obambula eam ipso, ut nulli solent cum matre, vitantes noxias b. fias Aquila, & vobis, Symmachus, & vobis, solue. Hoc modo tenentur, ut refugietur eventus rerum, & actionum nostrarum Deo, veluti exonerando in ejus sinum quicquid oneris nos premit, sicut Psalmo LIV. præcipitur: & a Petro Iustia super Dominum curam tuam; & Omnes sollicitudinem vestram proficientes

Signum quod quis sese oblectet in Domino, quod in 1. Cor. 14. 31. c. Luc. 23. 42. d. Mat. 23. 13.

Confessio sacramentalis 4. 4. 17.

Hic. 2. in Ps. 50. 5. de confessione. d. de confessione. d. de confessione. d. de confessione.

Mat. 23. 13.

Hic. 61. 9. benedixit Dominus h. 1. Cor. 4. 5.

Kurr. 23. 12. 27. 5. 7.

in eum: qua de re plura commentario nostro in Petrum, legerat LXX. & gentes interpretatur, non in sol, ut nunc legitur, & galat, volvere, revolvere, devolvete: sed galat, dicitur, ad descensum abique galat, significat autem eadem vox gal, utrumque, ut Eugubianus tamen docuit. Chaldaeus Paraphrales reddidit galat, vel potius, ut Nebuchius colex habet galat, manifestat, quemadmodum & in cap. 16. pro verborum, ubi similis extantentia, licet etiam fit Hebræum verbum galat, Revela Dominum opera tua, & diriguntur cogitationes tuæ. Quod item loco recte Jansenius id ipsum notat, quod nos, interpretem Latium, (Græcè enim nihil ibi respondet) legisse tamquam a verbo galat, quum tamen fit idem verbum galat, a verbo galat. Tobias idem præceptum filio legavit n. omni tempore benedic Deum: & pete ab eo, ut vias tuas dirigat. & omnia consilia tua in ipso permanent, Jubit præterea Paulus, ut petitiones nostræ in innocentiam apud Deum. Præsertim Thomas locum nostrum juxta primum litteralem sensum accipit de oratione, in qua in omni negotio inchoare debeamus, sicut inquit, Plato dicebat, & Scipio faciebat: sed, & David, quum diceret o vias tuas enunciat, (adde cum Ambrosio, dico ego operam regi: præterea ex Jeremia q. tibi revelavi causam meam, & a prophetis, & defensionem meam.) licet hæc idem Ambrosius verbis de peccatorum explanet confessionem, de qua idem aliis locis supra, Nihil ignorat Deus, exigit nihilominus confessionem, & orationem nostram, & manifestationem cogitationum, & quemadmodum ea dicitur nosse, quæ probat: ita efficiamus, ut ei totis probemur, qui novit vias iustorum, & eas, quæ ad dextris sunt: ut per hanc animi ad nosmet reflexionem intelligamus, omnia oculis Dei videri, & aperta esse: ut de nobis simul, ac de Deo cogitantes, humilitatis, amoris, timoris, fidei, spei, reverentia, contemptum rerum creaturarum, præ Deo, devotionis, aliarum virtutum desideria majora concipiamus: ut isto velut commercio divinum, & communione consiliorum magis in Deo delectemur: postremo, propter omnes causas, quæ de oratione necessitate, utilitate, jucunditate afferri solent. Ambrosius in revelandi voce ipse ad productionem, quandam conscientiam ex facili iustis umbra, vel carnis: prompentina femina, si fuerint obumbrata, tenuati, soli objecta pinguefere: arbulculos quominus le in alium subjiciant, umbram sive vestrem internecare, & prohibere brachia ramosa diffundere? male agens esse ostendit lucem: Cainum, latere cupivisse, Christus exigit ab æcis, quid vellent fieri sibi. Ezech. litteras ipsas Sennacherib expandit in templo coram Domino 4. de quo ritu Abulenſis b, & Judæi lib Machabæis, libros legis: ille, ut veluti ostenderet bibliophemas hostis minus istis, ut pollicitationes divinas libris sacris contentas a Deo interpretarent: quos etiam libros sibi solatio fuisse testati sunt: & ante congressum legebat, ut alacrioris, audaciorisque milites redderentur. Hymnos quoque ante pugnam, ac in prima acie divina volumina opposuisse memorat Salvianus Omnia, quæ audivit Filius a Patre nota fecit nobis, & nos quidquam illum celabimus? aut ei notum, ac aperiuntur ægred feremus? Quocirca ridenda, ac radenda penitus orationis distinctio, quam Joannes Vuiclos afferebat, teste Valdense b, in mentalem, vocalem, vitalem, quatenus ultimam solam, quæ confisteret in bonis operibus, afferere ad salutem sufficere. Omne opus bonum dici quidem potest oratio, & semper orare, qui semper bene operatur, tamen nihil certius, quam requirere Deum a nobis proprie dictam orationem fide mentalem, sive vocalem simul: & quædam dare decrevisse orantibus duximus, ut Augustinus i docet. Negavit Christus demoni quoddam genus ejici nisi in oratione. Jacobus i scribit nos non habere propterea, quod non postulamus: non accipere, e quod male petamus. Noster David m, ait disperdendos Hebræos fuisse, si non Dominus sit in confessione, id est, nisi orasset.

Viam tuam. Satis alibi a sum de hujus notione vocis. Latius hic etiam patet דרך darchecha, nec usurpat solum pro indigentia tua. Hebræic דרך sarchecha, à דרך sarch. Nullum legi, qui hoc velit; quod Hebræorum doctoribus Agellius adscribit. Si restrictio eligenda significatio, malim viam sumi pro causa, jure, defen-

Malè agens est ostendit lucem. 1. Gen. 24. 2. Mat. 20. 30. 4. Reg. 19. 14. 1. Math. 23. 48. d. 12. 9. c. 12. 23. 1. de vobis. g. 1. 15. 15. h. 7. 3. 6. 1. 2.

Omne opus bonum dici potest oratio, & semper orare, qui semper bene operatur. 1. de bono per se. 1. de bono per se. 1. de bono per se. 1. de bono per se.

defensionis ratione, apologia, excusationis modo. Verba prima a dixi custodiam vias meas, ut non delinquam in lingua mea, declarant de his, quæ ad sui defensionem posse afferre. Item alia Ilaia b, sive vias meas volunt, hoc est, factorum meorum rationes. Postremo qui revelationem, accipiunt pro confessione, viam ajunt peccata significare: quemadmodum usurpavit Job dicens e, vias meas in conspectu ejus arguam, est vias ibi alii volunt esse universam vitam, & actiones, seu vivendam, quæ rationem, & omnem causam, quam le Job velle significat; fretum innocentia, Coram Deo agere, & dicere.

Es iste facies. Multa complectitur simplex, unumque verbum facies tamq; late patet, quàm via, & quam quis apertus est in manifestando seipsum Deo. Hugo Cardinalis opus indicari putat propriam Deo: quod est misericordia; iratei autem esse alienum opus ab eo, ut ait Ilaia d: Ego feci aut Deus e, & ego feram, ego portabo, & sustulero. Augustinus disputans contra Pelagianos, ait: nullo videri, Da videri in his verbis attendendis, nisi eos, qui dicunt, nos facimus, id est, nos ipsi nos ipsos justificamus. Ubi quidam inquit, nempe in justificatione, operatur, & nos, sed illo operante cooperamus, quia misericordia ejus prævenit nos, & c. In dicitur. Reulemus ergo ad eum viam nostram confessione (nimirum proprie infirmitatis, & iniquitatis) non defensionem laudemus; sicut non est ipse viam, sed nostram, procul dubio non est recta, revelemus eam confitendo, quia non eum latet, etiam si opere conemur. Pronum est autem conteri Domino: ita enim quod ei placeat dabit nobis, si quod ei displicet in nobis displicat, & nobis Averet, sicut scriptum est, semitas nostras à via sua, & nostram faciet esse, quæ via est, quoniam ab ipso præbetur credentibus in eum, & sperantibus in eo, ut ipse faciat. Omnis à Deo sufficit nostra h. Fallum Socratis i dictum quod i subversoria sua ad dicitur, & dicitur per se. 7. d. dicitur bona deliberata ad hominum ad, & in dicitur ad dicit: Emphaticam præterea habet hic pronomen ipse, id est, ut explicat Cassiodorus, ipse qui omnipotens est, ipse qui manu fortis est; ipse se vera ejus omnia justificans obsecundant.

Constat luce palam, & in sole quod dicitur meridiano, atque patet, & in clare dicitur iustitiam, ac fiducia tua fiant iusti tui de rebus agendis, & virtutum ceterarum præmium, ne quis existimet solis divites, superbos, insolentes, favos eminare, atque nitescere, in tenebris iustos facere, ac latere saltem; velut Sydera solique in conspectu omnium micant, & fulgebunt iusti, Christo sententiam de omnibus pronunciante, & Patre qui nunc videt in abscondito; palam reddente, ac publice. In hac ipsa vita nonnumquam illustrat iustos Deus rebus prosperis, facitque ut splendeat magis, ac magis velut lux usque ad perfectam diem. Exemplum Ioseph, Job, David, Sulanna. Tunc erumpit, ait Ilaia m, quasi mane lumen tuum, & Job n, quasi meridians sol: quos confertur tibi ad vesperam, & quum te consumptum putaveris orietur ut lucifer. J stabit le, inquit Origenes, si ita dici potest, Deus de iustis tamquam de filiis: cubat in ipso meridie palceque sponsum: non enim æstum veteris solis, sicut greges. Meridies erat quando Ioseph quum fratribus epulabatur, non ultus injuriam, sed oblitus fuit; ut Ambrosius observat: eadem hora illuminavit Samaritanam Christus, & Crucis affixus est, & declinabat post meridiem dies, quando fugitans Adam Deum latere volebat: dum hic vivimus, aliquid umbræ, ac tenebrarum est, atque lucis imperfectio: abiorbebit post ea meridies, perfectaque, ac perpetua lux lucens factis, umbram omnem; & tenebras, ut scribit Augustinus, quando sol lucebit in virtute sua, & incretus iustitiae lo clarum vii visionem & ardentem amorem nunquam deficientem communicabit. Angelum beatum idem e Doctor scribit (idem vero est de anima quoque beata) sionem esse faciem Dei semper videre, nec ullam deflecti ab ea, nec ulla mutatione variari, licet ei inist mu-

1. de nat. 4. 31. 1. de nat. 1. 16. 2. 12. Conf. 4. 31.

abilitas ipsa, unde tenebreferet, & frigeferet, nisi amore grandi Deo coherens, tamquam temper dies luceat, & ferveret ex ipso. Luceat licet iustorum exemplum boni operis, tamen in abscondito est virtus intentionis, ait Hugo Victorinus: in futuro qui opera sua ab humana laude abscondunt, veniente iudice jam secure pro eis in æterna claritate gloriabuntur; ideo vanum est ante lucem surgere, id est, ante futuri iudicii claritatem exaltari: surgite postquam scribitur e, hoc est, postquam hic ipse propter Deum vos humiliter vitæ. Judicium tamquam meritis erit, quando manifestabitur, quale boni operis præmium iusti elegerint: minor est autem claritas boni operis, claritate æternæ retributionis. Symbolum felicitatis lux, ita ut illæ lucerna invicem præcedunt facta, & Græcè dicitur φῶς ἀγαθόν. Latini, mane, quasi manum, id est, antiqua lingua bonum, vocaverint.

Subditus esto Domino, & ora eum. Noli amulari in eo, qui prosperatur in via sua; in homine faciente in iustitia. Desine ab ira, & derelinque furorem: noli amulari ut maligneris. Quoniam qui malignaverit, exterminabitur: sustinentes autem Dominum, ipsi hæreditabunt terram.

Et educet quasi lumen iustitiam tuam: & iudicium tuum tamquam meridiem. Constat luce palam, & in sole quod dicitur meridiano, atque patet, & in clare dicitur iustitiam, ac fiducia tua fiant iusti tui de rebus agendis, & virtutum ceterarum præmium, ne quis existimet solis divites, superbos, insolentes, favos eminare, atque nitescere, in tenebris iustos facere, ac latere saltem; velut Sydera solique in conspectu omnium micant, & fulgebunt iusti, Christo sententiam de omnibus pronunciante, & Patre qui nunc videt in abscondito; palam reddente, ac publice. In hac ipsa vita nonnumquam illustrat iustos Deus rebus prosperis, facitque ut splendeat magis, ac magis velut lux usque ad perfectam diem. Exemplum Ioseph, Job, David, Sulanna. Tunc erumpit, ait Ilaia m, quasi mane lumen tuum, & Job n, quasi meridians sol: quos confertur tibi ad vesperam, & quum te consumptum putaveris orietur ut lucifer. J stabit le, inquit Origenes, si ita dici potest, Deus de iustis tamquam de filiis: cubat in ipso meridie palceque sponsum: non enim æstum veteris solis, sicut greges. Meridies erat quando Ioseph quum fratribus epulabatur, non ultus injuriam, sed oblitus fuit; ut Ambrosius observat: eadem hora illuminavit Samaritanam Christus, & Crucis affixus est, & declinabat post meridiem dies, quando fugitans Adam Deum latere volebat: dum hic vivimus, aliquid umbræ, ac tenebrarum est, atque lucis imperfectio: abiorbebit post ea meridies, perfectaque, ac perpetua lux lucens factis, umbram omnem; & tenebras, ut scribit Augustinus, quando sol lucebit in virtute sua, & incretus iustitiae lo clarum vii visionem & ardentem amorem nunquam deficientem communicabit. Angelum beatum idem e Doctor scribit (idem vero est de anima quoque beata) sionem esse faciem Dei semper videre, nec ullam deflecti ab ea, nec ulla mutatione variari, licet ei inist mu-

1. de nat. 4. 31. 1. de nat. 1. 16. 2. 12. Conf. 4. 31.

Annus 10. 1500. 1501. 1502. 1503. 1504. 1505. 1506. 1507. 1508. 1509. 1510. 1511. 1512. 1513. 1514. 1515. 1516. 1517. 1518. 1519. 1520. 1521. 1522. 1523. 1524. 1525. 1526. 1527. 1528. 1529. 1530. 1531. 1532. 1533. 1534. 1535. 1536. 1537. 1538. 1539. 1540. 1541. 1542. 1543. 1544. 1545. 1546. 1547. 1548. 1549. 1550. 1551. 1552. 1553. 1554. 1555. 1556. 1557. 1558. 1559. 1560. 1561. 1562. 1563. 1564. 1565. 1566. 1567. 1568. 1569. 1570. 1571. 1572. 1573. 1574. 1575. 1576. 1577. 1578. 1579. 1580. 1581. 1582. 1583. 1584. 1585. 1586. 1587. 1588. 1589. 1590. 1591. 1592. 1593. 1594. 1595. 1596. 1597. 1598. 1599. 1600.

Subditus esto Domino, & ora eum. Noli amulari in eo, qui prosperatur in via sua; in homine faciente in iustitia. Desine ab ira, & derelinque furorem: noli amulari ut maligneris. Quoniam qui malignaverit, exterminabitur: sustinentes autem Dominum, ipsi hæreditabunt terram.

Et educet quasi lumen iustitiam tuam: & iudicium tuum tamquam meridiem. Constat luce palam, & in sole quod dicitur meridiano, atque patet, & in clare dicitur iustitiam, ac fiducia tua fiant iusti tui de rebus agendis, & virtutum ceterarum præmium, ne quis existimet solis divites, superbos, insolentes, favos eminare, atque nitescere, in tenebris iustos facere, ac latere saltem; velut Sydera solique in conspectu omnium micant, & fulgebunt iusti, Christo sententiam de omnibus pronunciante, & Patre qui nunc videt in abscondito; palam reddente, ac publice. In hac ipsa vita nonnumquam illustrat iustos Deus rebus prosperis, facitque ut splendeat magis, ac magis velut lux usque ad perfectam diem. Exemplum Ioseph, Job, David, Sulanna. Tunc erumpit, ait Ilaia m, quasi mane lumen tuum, & Job n, quasi meridians sol: quos confertur tibi ad vesperam, & quum te consumptum putaveris orietur ut lucifer. J stabit le, inquit Origenes, si ita dici potest, Deus de iustis tamquam de filiis: cubat in ipso meridie palceque sponsum: non enim æstum veteris solis, sicut greges. Meridies erat quando Ioseph quum fratribus epulabatur, non ultus injuriam, sed oblitus fuit; ut Ambrosius observat: eadem hora illuminavit Samaritanam Christus, & Crucis affixus est, & declinabat post meridiem dies, quando fugitans Adam Deum latere volebat: dum hic vivimus, aliquid umbræ, ac tenebrarum est, atque lucis imperfectio: abiorbebit post ea meridies, perfectaque, ac perpetua lux lucens factis, umbram omnem; & tenebras, ut scribit Augustinus, quando sol lucebit in virtute sua, & incretus iustitiae lo clarum vii visionem & ardentem amorem nunquam deficientem communicabit. Angelum beatum idem e Doctor scribit (idem vero est de anima quoque beata) sionem esse faciem Dei semper videre, nec ullam deflecti ab ea, nec ulla mutatione variari, licet ei inist mu-

1. de nat. 4. 31. 1. de nat. 1. 16. 2. 12. Conf. 4. 31.